

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Strategisk miljøvurdering Natura 2000-plan 2022-2027

Kystskrænter ved Arnager Bugt
Natura 2000-område nr. 187
Habitatområde H163

November 2021

Udgiver: Miljøstyrelsen
Redaktion: Miljøstyrelsen Storstrøm

Forsidefoto:
Kystklint ved Arnager set fra øst mod vest
Fotograf: Naturstyrelsen Bornholm

ISBN: 978-87-7564-888-7

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027	4
1.1 Ikke teknisk resumé.....	4
1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	5
1.2.1 Anden lovgivning	5
1.2.2 Andre relevante planer	5
1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul-alternativ	7
1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen.....	7
1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet	8
1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed.....	8
1.4.2 Befolkningen	8
1.4.3 Menneskets sundhed	8
1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer	9
1.4.5 Materielle goder og kulturarv	9
1.4.6 Landskab.....	9
1.4.7 Arter	9
1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater	9
1.5 Eksisterende miljøproblemer	10
1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området	10
1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	11
1.7 Planens indvirkning på miljøet.....	11
1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet	14
1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg	14
1.10 Overvågning	16

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027

Den enkelte Natura 2000-plan er ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) underlagt krav om miljøvurdering. SMV rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 4.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem kommunale og andre ansvarlige myndigheders handleplaner, der har fokus på forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Natura 2000-område nr. 187 Kystskrænter ved Arnager Bugt består udelukkende af habitatområde nr. 163 Kystskrænter ved Arnager Bugt.

Natura 2000-området er ikke placeret nær den danske grænse og udpegningsgrundlaget indeholder ikke trækfugle eller arter, som bevæger sig på tværs af landegrænser. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen består udelukkende af tiltag, som vurderes at kunne påvirke lokalt fx drift og pleje af områdets terrestriske naturtyper. Området er endvidere ikke biologisk eller geografisk forbundet med områder, herunder Natura 2000-områder, i udlandet. Det vurderes derfor, at planen ikke har grænseoverskridende påvirkning.

1.1 Ikke teknisk resumé

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter, fugle og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området på sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur, fugle og arter, der findes i området, og Natura 2000-planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen har fokus på at sikre synergieffekter, skabe større sammenhæng i naturen og sikre en mere naturlig dynamik i området. Fx ved etablering af og fastholdelse af pleje på de lysåbne naturtyper, og der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur. Dette kan ske gennem eksisterende og kommende tilskudsordninger vedr. plejeindsatser.

Indsatsprogrammet vil ligeledes medvirke til at skabe flere muligheder for naturoplevelser for lokalbefolkningen i området. Desuden vil Natura 2000-planen bidrage positivt til menneskers sundhed ved genskabelse af økosystemydelse. Indsatsprogrammet vil påvirke kulturarven i området, da arealerne sikres mod tilgroning.

Landskabet i området kan ændre karakter hvis der ryddes vedplanter for at skabe flere lysåbne arealer. Jordbunden kan blive udpint på næringsberigede arealer, som følger af nuværende eller tidligere gødsning.

Natura 2000-planens gennemførelse vurderes at complimentere og understøtte de eksisterende fredninger og andre igangværende plejeforanstaltninger i Natura 2000-området.

1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte Natura 2000-område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse i planperioden 2022-2027. Målsætningerne består af overordnede målsætninger for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området findes følgende overordnede målsætninger i forslag til Natura 2000-planen.

Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Målet er:

- at områdets naturtyper med stærkt ugunstig bevaringsstatus sikres.
- at områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi og drift/pleje, en lav næringsstofbelastning.

1.2.1 Anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne. Det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er bundet af planens målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, kan der følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte Natura 2000-planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

1.2.2 Andre relevante planer

Anden generations Natura 2000-planer for 2016-2021 blev vedtaget i april 2016, og de opfølgende kommunale handleplaner blev endeligt vedtaget i foråret 2017.

Første generations Natura 2000-planer (2010-2015) fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag. Disse indsatser blev fastholdt og videreført i anden generations Natura 2000-planer (2016-2021). I tredje generation Natura 2000-planer igangsættes nye indsatser med særlig fokus på fortsat pleje til sikring af beskyttede naturtyper, fugle og arter, sikring af naturlig dynamik og større sammenhængende arealer fx udlægning af arealer til urørt skov, udtagning af lavbundsjord og ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne, som er en del af 1. generations Natura 2000-planer, er gældende fra 2010 til udgangen af 2021 og at der i forbindelse med udarbejdelse af tredje generations Natura 2000-planer, også vil ske en revision af den del af Natura 2000-planerne, som omfatter fredskovpligtige arealer.

Vandområdeplaner og EU's havstrategi

N187 er beliggende i vandområdedistrikt Bornholm. Vandområdets økologiske og kemiske tilstand fremgår af vandområdeplanen for området.

For de Natura 2000-områder som også er omfattet af en vandområdeplan og Danmarks Havstrategi, er målsætninger og retningslinjer for indsatser om vandkvalitet, næringsstoffer, miljøfremmede stoffer, hydrologi og fysiske forhold samlet i vandområdeplanen og/eller i basisanalysen med tilhørende indsatskatalog og havstrategien. Disse mål og indsatser vil bidrage til at forbedre vandmiljøet og vandkvaliteten i Natura 2000-områderne og understøtte Natura 2000-planens målsætninger.

Landsplandirektiver og kommuneplaner

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. I henhold til Bekendtgørelse om planlægning nr. 1157 af 1. juli 2020, må kommuneplaner ikke stride mod en Natura 2000-plan, jf. lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), en handleplan efter samme lovs § 46 a eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3, eller stride mod en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove. Af redegørelsen til planforslag, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal jf. bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, indgå en vurdering af planforslagets virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

Klimasikring

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. De enkelte kommuner har udarbejdet en klimatilpasningsplan. En vurdering af samspillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsatser i Natura 2000-planen konkret vil blive gennemført sammenholdt med de indsatser, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen.

Kommunal klimatilpasningsplan

Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

Natur- og Biodiversitetspakke

I december 2020 blev der indgået aftale om Natur- og biodiversitetspakken, som har til formål at fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang. Natur- og biodiversitetspakken skal gennemføres i perioden 2021-2024. Med Natur- og Biodiversitetspakken er der bl.a. afsat midler til udpegning af naturnationalparker, udlægning af urørt skov, forbedring af havmiljøet og udarbejdelse af strategi for forvaltning af truede arter.

Det fremgår af Lov om naturnationalparker, at ansøger, i forbindelse med ansøgningsfasen til etablering af naturnationalparken, skal udarbejde en projektbeskrivelse for etablering af naturnationalparken, samt en forvaltningsplan for området. Planen skal tage højde for internationale naturbeskyttelseshensyn, herunder skal det fremgå af redegørelsen, om forvaltningsplanens gennemførelse er afhængig af tilladelser, godkendelser eller dispensationer ligesom der skal indgå en beskrivelse af nuværende status for naturen i området. Forvaltningsplanen er tiltænkt at skulle sikre en vildere naturforvaltning, bl.a. i Natura 2000-områder. Det fremgår i den forbindelse af lov om naturnationalparker, at det forudsættes, at den vildere naturforvaltning er i overensstemmelse med bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planen for berørte områder.

Forbud mod gødskning, sprøjtning og omlægning af §3-arealer

Pr. 1. juli 2022 træder et forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-arealer i kraft. Forbuddet vil gælde alle arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 og 3 og vil i praksis hovedsageligt have betydning for ferske enge og strandenge, hvor der i dag kan være en lovlig drift med sprøjtning, gødskning og/eller omlægning. For de øvrige § 3-beskyttede naturarealer gælder der som udgangspunkt allerede et sådant forbud. En delmængde af de § 3 strandenge kan også være kortlagt som habitatnatur, mens de ferske enge ikke har en tilsvarende habitatnaturtype. Lovændringen forventes at have en gavnlig synergieffekt på Natura 2000-områderne, herunder evt. fugle og arter på udpegningsgrundlaget, samt de kortlagte habitatnaturtyper, både i form af en direkte effekt på de kortlagte strandenge og indirekte ved at mindske eventuel randpåvirkning.

1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nulalternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen

Både kystklint (1230), kalkoverdrev (6210) og surt overdrev (6230) er i moderat naturtilstand, grundet høj dækning med vedplanter, herunder også invasive arter.

Tørt kalksandsoverdrev (6120) er ligeledes i moderat naturtilstand, grundet tilgroning med vedplanter, men uden forekomst af invasive arter.

Strandvold med flerårige planter (1220) er i en god naturtilstand, da der er naturlig kystdynamik, men dog problemer med invasive vedplanter.

En række naturtyper og levesteder for arter og fugle, som området er udpeget for at beskytte, kræver vedvarende drift for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus. Det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre naturtyper og levesteder i moderat til dårlig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for, at den naturtilstanden på områdets kortlagte naturarealer forværres fra den nuværende moderate naturtilstand. Der er således risiko for at naturtilstanden ikke vil blive forbedret på overdrevene og kystklint/klippen, da der er behov for en indsats mod invasive arter og fremadrettet sikring af hensigtsmæssig drift og pleje generelt.

Hvis ikke indsatsprogrammet realiseres risikerer man endvidere, at der ikke opnås mulighed for større naturoplevelser for befolkningen i området. Sekundært kan en positiv indvirkning på menneskets sundhed samt landskabelige værdi mistes.

1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentligt berørt af Natura 2000-planen.

1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

Natura 2000-planen bidrager, ud over sikring af naturtyper på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, generelt til at sikre de øvrige naturtyper der findes i området. Natura 2000-planen medvirker til, at flora, fauna og den biologiske mangfoldighed bevares og forbedres idet, at planen bidrager til at skabe gunstige forhold for naturen. I Natura 2000-område nr. 187, Kystskrænter ved Arnager Bugt, vurderes planens indsats om sikring af større driftsenheder og dermed skabelse af naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur samtidig at sikre den § 3-beskyttede natur i området samt rødlistede og fredede arter. Hermed bidrager Natura 2000-planen også til at opnå biodiversitetskonventionens mål om at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares, ligesom planen bidrager til at sikre levesteder for arter, der er beskyttet i medfør af generelle fredningsbestemmelser.

Tilgroning med høje græsser, urter, invasive arter og vedplanter forandrer naturen og kan føre til ændringer i artssammensætningen således, at vegetationen i højere grad præges af arter, der ikke er karakteristiske for naturtypen. Genetablering eller opretholdelse af drift, der modvirker tilgroning vil modvirke denne udvikling, ligesom det også kan medvirke til, at forbedre forhold for naturtyper som overdrev (6120, 6210 og 6230) og kystklint (1230) på områdets udpegningsgrundlag og for truede arter generelt bl.a. bilag IV-arten markfirben som findes i området.

1.4.2 Befolkningen

Natura 2000-område nr. 187 Kystskrænter ved Arnager Bugt er beliggende i Bornholms Regionskommune, der har et indbyggertal på 39.739. Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikringen af den eksisterende natur kan have betydning for arealanvendelsen, idet der kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen vil blive omfattet af en plejeindsats, som fx vil kunne medføre en ændret drift på arealerne.

1.4.3 Menneskets sundhed

Natura 2000-området udnyttes til rekreative aktiviteter som fx vandring og løb, som bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus, hvilket kun potentielt og undtagelsesvist på mindre arealer vil

kunne ændre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag. Kendskab til naturen og dens værdier vil medvirke til at skabe incitament til en større rekreativ udnyttelse af områderne.

Desuden bevirker planens indsatser om at sikre og forbedre området naturtyper, at der generelt vil ske en forbedring af området biodiversitet og genskabelse af mere robuste økosystemer. Dette kan generelt påvirke menneskets sundhed ved forbedring og genskabelse af økosystemydelse som fx vand, træ, luftrensning, jordbundsdannelse, bestøvning mm.

1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer

Der kan som følge af planens indsats om sikring af pleje på området terrestriske natur, ske udpining af jordbunden på arealer, der er næringsberigede som følge af nuværende eller tidligere gødsning.

Det vurderes i øvrigt, at realisering af Natura 2000-planens indsatsprogram ikke vil have nogen væsentlig indflydelse på luft, vand og klimatiske faktorer, idet planens indsats programmet primært omfatter sikring og pleje af overdrevs naturtyperne samt øvrige naturtyper, der findes på Natura 2000-området udpegningsgrundlag.

1.4.5 Materielle goder og kulturarv

Natura 2000-planen kan potentielt påvirke adgangen til og kvaliteten af områder, som har betydning for lokalbefolkningen. Planens indsatser omfatter pleje af de naturtyper, der findes på området udpegningsgrundlag, hvilket også vil kunne modvirke tilgroning af området mange fredede fortidsminder.

Det vurderes, at planen ikke påvirker materielle goder, idet realisering af indsatsprogrammet ikke berører ejendomme eller andre værdier for den brede befolkning eller lokalbefolkninger.

1.4.6 Landskab

Dette Natura 2000-område er karakteriseret ved kystskrænterne og de tilhørende naturtyper kystklint/klippe, kalkoverdrev og surt overdrev samt den bølgeeksponeret strandvold med flerårige planter.

Planen med dens indsatser vil kunne påvirke landskabet, fx hvis invasive arter, krat og yngre skov ryddes med henblik på at skabe større driftsenheder og robusthed for lysåbne naturtyper.

1.4.7 Arter

Natura 2000-planen vil kunne påvirke forskellige bilag IV-arter og arter som lever i tilstødende områder såsom stor vandsalamander og markfirben, da planen indeholder indsatser til forbedring af naturtyperne i området.

1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater

Inden for Natura 2000-området findes to fredninger: Skyttegård og Nylars Strand. Begge fredninger har til formål at sikre de rekreative muligheder og landskabelige værdier i området.

Natura 2000-planen indeholder indsatser, som skal sikre en mere hensigtsmæssig drift og pleje af områdets naturtyper, hvilket kan påvirke naturværdier positivt. Natura 2000-planen indeholder således indsatser, der direkte eller indirekte understøtter nogle fredningernes formål.

Der er ingen natur- og vildtreservater inden for Natura 2000-området.

1.5 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000-planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser, herunder ammoniak kan påvirke næringsfattige naturtyper. Naturtyperne har forskellig sårbarhed over for kvælstofdeposition. Emissionen af ammoniak fra landbruget reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven, som bidrager til at mindske ammoniakudledning fra punktkilder.

På lysåbne arealer kan tilgroning med høje græsser, urter og vedplanter forandre naturen og kan føre til ændringer i vegetationen således, at den lavtvoksende og artsrige naturtype-karakteristiske vegetation erstattes af en mere artsfattig vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter. Tilgroning med især vedplanter er en trussel for områdets overdrevs naturtyper (6120, 6210, og 6230) samt kystklint/klippe (1230) til at opnå gunstig bevaringsstatus.

Invasive plantearter er ikke-hjemmehørende arter, der fortrænger naturlig vegetation. Forekomst af invasive arter er en trussel, fordi arterne breder sig hurtigt og udkonkurrerer de arter, der er karakteristiske for naturtyperne. Invasive arter er særlig et problem i overdrevs naturtyperne (6210 og 6230) samt på kystklint/klippe (1230).

1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området

I dette afsnit redegøres der for, om planen, med dens indsatser, potentielt vurderes at forværre eller afhjælpe ovennævnte trusler.

Planen indeholder en indsats om etablering af og fastholdelse af pleje på de lysåbne naturtyper, og der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur. Denne indsats forventes at nedbringe truslen om tilgroning i vedplanter og invasive arter på områdets overdrevs naturtyper (6120, 6210 og 6230) samt kystklint/klippe (1230).

Indsatser gennemført i første og anden planperiode vedligeholdes, fx ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats, og vil medvirke til at skabe mere lysåben natur og nedbringe truslen fra tilgroning med vedplanter og invasive arter på områdets arealer med overdrevs naturtyper (6120, 6210 og 6230) samt kystklint/klippe (1230).

Natura 2000-planen indeholder ikke indsatser mod trusler fra deposition af luftbåren kvælstof. Reduktion af kvælstofdeposition reguleres dog generelt af anden lovgivning.

1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelsesmål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU- lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 28 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovbekendtgørelse nr.119 af 26. januar 2017 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne for tredje planperiode.

1.7 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet evt. forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af kulstofholdige lavbundslande har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021, bilag 4.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen påvirkning	Redegør for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		<p>Der er indledningsvist i den strategiske miljøvurdering redegjort for planens indvirkning på miljøet over landegrænser.</p> <p>Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og den biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen.</p> <p>I Natura 2000-område nr. 187, Kystskrænter ved Arnager Bugt, vil Natura 2000-planen medvirke til at sikre, udvide og forbedre tilstanden for områdets lysåbne naturtyper. Således medvirker planen til at forhindre tilgroning bl.a. af de artsrige overdrevsnaturtyper.</p> <p>Realisering af planens indsatsprogram vil samtidig sikre den §3-beskyttede natur, fredede og rødlistede arter i</p>

		<p>området samt velegnede levesteder for arter i området generelt.</p> <p>Flora, fauna og den biologiske mangfoldighed vurderes således at blive væsentligt positivt påvirket af planen.</p>
Befolkningen	X	<p>Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. For visse arealer vil gennemførelsen af planen betyde, at de vil blive omfattet af en plejeindsats, som vil kunne medføre en ændret drift eller hegning på arealerne.</p> <p>Planen vurderes desuden at give befolkningen mulighed for nye og større naturoplevelser, gennem indsatser om sikring og forbedring af naturkvaliteten i området.</p> <p>Der er offentlig adgang til dele af området.</p>
Menneskers sundhed	X	<p>Natura 2000-planen medvirker til at sikre og forbedre naturgrundlaget i området, hvilket vurderes at have en positiv betydning for den rekreative udnyttelse af området, fx i form af vandring og løb, og dermed menneskets sundhed.</p> <p>Indsatsprogrammet vurderes kun potentielt, undtagelsesvist og på mindre arealer at kunne hindre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag, og denne eventuelle påvirkning vurderes ikke at være væsentlig.</p> <p>Det vurderes at gennemførelse af planen vil bidrage positivt til menneskers sundhed gennem forbedring af områdets biodiversitet og genskabelse af mere robuste økosystemer. Dette kan generelt påvirke menneskets sundhed ved forbedring og genskabelse af økosystemydelse som fx vand, træ, luftrensning, jordbundsdannelse, bestøvning mm.</p>
Jordbund	X	<p>Det vurderes, at en realisering af planens indsatser med sikring af pleje på arealerne, kan medføre udpining af jordbunden på arealer, der er</p>

			næringsberigede som følge af nuværende eller tidligere gødsning. Det vurderes, at planen ikke påvirker jordbundens beskaffenhed idet, at indsatsprogrammet i planen ikke omfatter tiltag som vil kunne bevirke, at stoffer eller andet materiale vil kunne påvirke jordbunden, ligesom der heller ikke graves i området.
Vand		X	Natura 2000-planen rummer ikke indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastlægges i vandplanerne. Indsatserne i Natura 2000-planen vurderes ikke at påvirke vandmiljøet i området.
Luft		X	Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, da de ikke medfører emission af stoffer til luften.
Klimatiske faktorer		X	Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser for sikring af hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på klimatiske faktorer i dette Natura 2000-område.
Materielle goder		X	Det vurderes, at indsatser i Natura 2000-planen ikke vil påvirke materielle goder, idet realisering af indsatsprogrammet ikke berører ejendomme eller andre værdier for befolkningen. Fortidsminder, kulturarvsarealer, og adgangen til naturområder er vurderet under emnet "Flora, Fauna og Biologisk mangfoldighed", "Kulturarv, herunder kirker, arkitektonisk arv og arkæologisk arv", "Befolkningen", "Menneskets sundhed" og/eller "Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater".
Landskab	X		Det vurderes, at planen med dens indsatser vil kunne påvirke landskabet, fx hvis invasive arter og vedplanter ryddes for at skabe mere lysåben natur.
Kulturarv, herunder kirker, arkitektonisk arv og arkæologisk arv.		X	I området findes forskellige kulturarvsarealer. Planens indsatser om pleje vurderes, at kunne påvirke kulturarv i form af bl.a. pleje af fortidsminder. Dette vurderes dog at være ubetydeligt, da der fortsat vil være adgang til kulturarvsarealet.

Arter	X	Se vurderinger i skemaet under "Vand" og "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed".
Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater	X	Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for området vurderes ikke at stride imod områdets fredninger, da fredningerne har til formål at sikre de rekreative muligheder samt landskabelige værdier, hvilket Natura 2000-planen forventes at bidrage positivt til.
Kumulative effekter	X	Natura 2000-planen har til formål at sikre og forbedre naturkvaliteten for naturtyper på områdets udpegningsgrundlag. Evt. realisering af indsatsprogrammet i planen kan potentielt medvirke til en kumulativ positiv påvirkning i samspil med konkrete projekter.

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår modstridende naturinteresser henvises til Natura 2000-planens afsnit 3.3. Se i øvrigt afsnit om grundlag for prioriteringer nedenfor.

Natura 2000-planerne skal generelt sikre en højere kvalitet af naturen og bidrage til en større biologisk mangfoldighed.

Natura 2000-planen for N187 har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området, hvor en indsats mod invasive planter og hjemmehørende vedplanter samt sikring af en hensigtsmæssig drift og pleje af arealerne skal bevare den lysåbne overdrevsnatur (6120, 6210 og 6230) samt kystklint (1230) og strandvold med flerårige planter (1220) i området. Planen vurderes derfor ikke at have negativ indvirkning på miljøet.

Planen indeholder en indsats om at sikre sammenhæng i områdets natur, samt sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper. Ved såvel pleje af eksisterende natur som udlægning af landbrugsarealer til natur vil dette ske efter aftaler mellem lodsejeren og kommunerne og mod økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram.

1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planerne udarbejdes som følge af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære udarbejdelse af hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, relevante retsakter, administrative bestemmelser eller

aftaler. I Danmark udarbejdes Natura 2000-planer, som angiver overordnede og konkrete mål for lokaliteterne, indsatsprogram med retningslinjer og evt. mulighed for prioritere mellem forskellige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget ved realisering af indsatsprogrammet.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem frivillige og lokale indsatser. Natura 2000-planen udarbejdes på baggrund af en basisanalyse, der bl.a. præsenterer data, redegør for relevante trusler og naturtilstanden. Natura 2000-planen danner efterfølgende grundlag for udarbejdelsen af en Natura 2000-handleplan. Natura 2000-handleplanen udarbejdes af kommunale og andre ansvarlige myndigheder, og har fokus på de forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen af indsatserne.

Der kan således ikke i forbindelse med Natura 2000-plan foretage en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da Natura 2000-planer ikke fastlægger hvor den konkrete indsats skal gennemføres. Miljøvurderingen er gennemført ud fra tilgængelig viden, bl.a. de oplysninger der fremgår af basisanalysen, udkast til Natura 2000-planen og det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

I de seneste basisanalyser (offentliggjort juni 2020) redegøres der for relevante trusler, og dermed at der fortsat er behov for indsatser for at sikres den nuværende naturtilstand og på sigt opfylde habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål. I tredje planperiode (2022-2027) er der fokus på at sikre mere naturlige processer og naturens robusthed bl.a. i form af sammenhængende arealer, udlæg af urørt skov og udtag af kulstofholdige lavbundsjord. Derudover er der fokus på sikring af den eksisterende natur og levesteder bl.a. ved at fortsætte plejen af plejekrævende arealer, bekæmpe invasive arter, afsøge behovet for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner og afsøge behovet for fiskeriregulering.

Overvejelserne har ført til, at der i forslag til Natura 2000-planen for N187 Kystskrænter ved Arnager Bugt planlægges gennemført flere generelle indsatser om at sikre de lysåbne naturtyper en hensigtsmæssig drift og pleje. Dette omfatter at der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur. Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt.

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype, fugl eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper, fugle eller arter. For området er der foretaget følgende valg:

Prioriteringen af indsatser for naturtyper beror på kendskab til forekomster og specifikke behov jf. basisanalysen for Natura 2000-området. Dertil er visse naturtyper på forhånd prioriterede jf. EU's habitatdirektiv da de er af fællesskabsbetydning og har et særligt fokus. Tilgroning i vedplanter kan føre til at en naturtype ændrer sig fra en lysåben habitatnaturtype til en skov-habitatnaturtype. Ung tilgroning med vedplanter vil generelt være af mindre værdi i forhold til biodiversitet end ældre bevoksninger.

Endvidere beskriver planen en modstridende interesse mellem tørt kalksandsoverdrev (6120), kalkoverdrev (6210) og kystklint/klippe (1230). Tørt kalksandsoverdrev (6120) og kalkoverdrev (6210) er truede naturtyper og skal derfor prioriteres over kystklint/klippe (1230) hvor denne er domineret af lukkede krat opstået ved tilgroning af tidligere lysåbne overdrevsnaturtyper. Dette vil også tilgodese bilag IV-arten markfirben.

1.10 Overvågning

Resultatet af Natura 2000-indsatsen i forhold til udpegningsgrundlag og naturtilstanden bliver fulgt op på gennem det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark bevaringsstatus vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen bygger på kortlægningsdata og udgør det nuværende vidensgrundlag om status for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Basisanalysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art, fugl og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

Resume

Strategisk Miljøvurdering for forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for Kystskrænter ved Arnager Bugt (nr. 187). Miljøvurderingen sammenfatter Natura 2000-planforslagets påvirkning af miljøet.

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk